

LEZINGEN ACADEMIE ROLDUC

*Geloof, Kerk, samenleving
filosofie, theologie*

2026 - 2027

academie ROLDUC

Voorwoord – Academie Rolduc 2026-2027

De eerste encycliciek van Paus Leo XIV draagt de titel 'Magnifica Humanitas' – 'De prachtige mensheid'. Elke mens in onze wereld mag zich daardoor aangesproken weten, want iedereen hoort bij die mensheid. In onze huidige samenlevingen zijn wij niet zelden geplaatst in dit spanningsveld tussen de kleine individuele mens – het eigen 'ik' – en de grote instanties en instituties, in de politiek, in de globale economie, in de Kerk, in de tech-wereld of de vooruitstrevende toekomstvisies voor de mensheid.

In haar 13^e jaar gaat de Academie Rolduc enkele van deze terreinen onder ogen zien. Mgr. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, zal het spits afbijten en de betekenis uiteenzetten van een belangrijk bisschoppelijk overlegorgaan bij de Europese Unie. Zr. Montserrat zal ons helpen doorheen een wereld van kunstvervalsingen de werkelijke waarde van de 'schoonheid' te blijven zien. Exegeet Edjan Westerman gaat met ons kijken naar de blijvende betekenis van de Messias voor Joden en christenen. Voor een ander groot en bedreigd terrein van onze samenleving – de democratie – zal theoloog Eugène Dassen in het werk van de bekende socioloog Hartmut Rosa op zoek gaan naar de betekenis van religie voor de democratie. Een historisch voorbeeld van inzet voor de universele menselijke waardigheid zal aan de hand van recent vrijgegeven Vaticaanse archiefstukken de jonge kerkhistoricus Marco Figliola belichten. Daarnaast kent het verleden talloze verhalen waarin de onmachtige mens tegen de machtige krachten van het kwaad moest optreden. Ingrid Henssen presenteert ons daarom het voorbeeld van de heilige Joris. En tenslotte zal hoogleraar Margriet Krijtenburg ons kennis laten maken met Robert Schuman, één van de grondleggers van een Europa waarin wij allen tot nu toe in vrede en welzijn hebben mogen leven.

Met deze bijdragen wil de Academie Rolduc ook in het seizoen 2026-2027 enkele bouwstenen aanreiken voor een individuele vorming en voor een visie op een prachtige mensheid waarin wij deel van uitmaken.

Rolduc, juni 2026
Dr. D. Rohling

Structuur van de avonden:

19:00 u. tot 19:45 u.: 1^e gedeelte

19:45 u. tot 20:00 u.: koffiepauze

20:00 u. tot 20:45 u.: 2^e gedeelte

20:45 u. tot 21:30 u.: vragen en open dialoog

Kerk en politiek

Plaats, taak en betekenis van COMECE (Commissie van de bisschoppenconferenties van de Europese Unie)

Deze avond van de Academie Rolduc gaat over de plaats, de taken en de betekenis van COMECE, de Commissie van de Bisschoppenconferenties van de Europese Gemeenschap (Latijn: Commissio Episcopatum Communitatis Europensis). Deze commissie bestaat uit bisschoppen die de Bisschoppenconferenties van de 27 lidstaten van de Europese Unie vertegenwoordigen. Ondersteund door verschillende commissies en werkgroepen en in nauwe samenwerking met andere organisaties houden zij zich bezig met allerlei vraagstukken die de Katholieke Kerk en de Europese Unie aangaan. Mgr. Hoogenboom vertegenwoordigt in COMECE de Nederlandse Bisschoppenconferentie en is, met zijn juridische achtergrond, ook voorzitter van de Commissie voor Juridische Aangelegenheden van COMECE.

De respectievelijke pausen hebben in de afgelopen decennia in diverse toespraken, onder meer voor het Europees Parlement, onderstreept dat de Katholieke Kerk het vredesproject dat ten grondslag ligt aan de Europese Unie vanaf het begin heeft ondersteund en dat deze ondersteuning blijvend is. De Katholieke Kerk blijft actief en oprecht betrokken bij het gezamenlijk doordenken van de toekomst van de Europese Unie en daar levert COMECE dagelijks bij de Europese instellingen in Brussel een bijdrage aan. Het werk van COMECE wordt geïnspireerd door belangrijke beginselen van de katholieke sociale leer zoals de menselijke waardigheid, de bescherming van het algemeen welzijn (het bonum commune), de bevordering van de intermenselijke solidariteit, het nastreven van de subsidiariteit die de juiste verhoudingen tussen het individu, de groep en de staat waarborgt en het ontwikkelen van een integrale visie op de schepping en het behoud ervan. Mgr. Hoogenboom zal in zijn lezing duidelijk maken dat de Katholieke Kerk door middel van COMECE een belangrijke bijdrage levert aan vrede en gerechtigheid in Europa. Ook zal de bisschop ingaan op de oecumenische samenwerking op Europees niveau van COMECE met de Conference of European Churches (CEC), waarbij kerken uit de orthodoxe, protestantse en anglicaanse tradities zijn aangesloten

Ontmoeting van Mgr. Hoogenboom met paus Franciscus op 28 oktober 2017 b.g.v. het congres *(Re)thinking Europe* te Rome, georganiseerd door de Heilige Stoel in samenwerking met COMECE

Vrijdag 2 oktober 2026, 19:00 uur. Plaats: Rolduc

Inleider: Mgr. mr. drs. TCM Hoogenboom

Mgr. Hoogenboom is hulpbisschop van het Aartsbisdom Utrecht

Filosofie

De esthetische waarde van kunstvervalsingen: een thomistische benadering

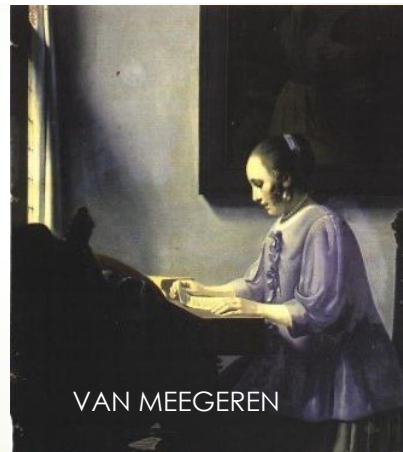
De heilige Thomas van Aquino leert dat schoonheid en goedheid in het object samenvallen (dat wil zeggen dat alle dingen die goed zijn op de een of andere manier ook mooi zijn, en omgekeerd), maar dat de twee begrippen logisch van elkaar te onderscheiden zijn, dat wil zeggen dat het een onderscheid is dat de geest maakt (*Summa Theologiae* I, q. 5, a.1, ad.1). De reden voor dit onderscheid is dat goedheid verband houdt met de wil, alsof het een doel is dat de wil aantrekt. Het begrip schoonheid houdt daarentegen verband met het cognitieve vermogen. Het is inderdaad dit vermogen dat de vorm en de verhoudingen van iets moois waarneemt. Schoonheid wekt een contemplatief genot op. Maar wanneer we ontdekken dat een zogenaamd prachtig kunstwerk in feite een vervalsing is, ervaren we een soort bedrog en lijkt het begrip schoonheid ervan te verdwijnen.

In deze presentatie zullen we proberen het probleem van de objectieve en subjectieve waarde van kunstwerken en van kunstvervalsingen te verduidelijken aan de hand van een filosofische beschouwing vanuit het thomistische gedachtegoed.

- Wat maakt een artistiek/figuratief meesterwerk vanuit filosofisch oogpunt mooi?
- Kunnen we het begrip 'schoonheid' uit de antieke traditie toepassen op het moderne begrip 'esthetiek'?
- En zijn die begrippen bestand tegen het probleem van onwaarheid of vervalsingen in kunstwerken?

De volgende opzet van de presentatie zal worden uitgewerkt:

- 1- Is er esthetisch iets mis met een vervalsing?
- 2- Algemene filosofische overwegingen over esthetiek
- 3- Het Thomistische denken over schoonheid
- 4- Conclusie

Vrijdag 13 november 2026, 19:00 uur. Plaats: Rolduc

Inleidster: Zr. Lic. Montserrat

Zuster Montserrat is een missionaire zuster van de Dienaressen van de Heer en de Maagd van Matará. In Nederland is deze congregatie beter bekend als de Blauwe Zusters. Zij is Argentijnse van geboorte en woont sinds 2016 in het klooster in Brunssum. Eerder werkte ze als missionaris in de Verenigde Staten en Italië. In 2008 behaalde zij een masterdiploma (Lic.) in de filosofie aan de Pauselijke Universiteit Sint-Thomas van Aquino in Rome (Angelicum), met een scriptie over de 'Verhouding tussen het eindige en het oneindige bij Thomas van Aquino'. Momenteel werkt zij aan haar promotieonderzoek in de filosofie aan dezelfde universiteit, waarbij zij zich richt op een metafysische studie van de menselijke persoon.

Theologie

De vervangingstheologie voorbij... ?

Gods verbond met Zijn volk Israël is nooit opgezegd – dat was de boodschap van *Nostra Aetate*. Toch heeft de christelijke kerk daarover eeuwenlang wezenlijk anders gedacht. Als we nu inzien dat Israëls verkiezing en roeping blijvend deel uitmaken van het DNA van de Schrift, dan lijkt het aloude christelijk verhaal over de Messias, Israël en de volken vaak wel een andere 'genetische' structuur te hebben gehad. Daarin leek Jezus Christus wel een 'zwart gat' te zijn, waarin de verkiezing en roeping van Israël verdwenen. Maar de vraag is nu wel: hoe ziet het doorgaande verhaal van de Bijbel er dan uit als de trouw van de God van Israël het centrum blijft? Hoe lezen wij de Schriften 'aan de vervangingstheologie voorbij'?

Paulus zegt: '... jullie hebben de Messias geleerd' (Efeziërs 4:20), maar hoe goed kennen wij – als Kerk – Hem eigenlijk? Hoe spreken wij over Hem en Zijn betekenis voor Israël en de volken? En: is Hij nog steeds verbonden met heel Israël? En: hoe en wat betekent dan het heil voor de volken?

Deze heroriëntatie confronteert ons met wezenlijke vragen, die raken aan alle terreinen van theologie, kerk-zijn en geloofspraktijk. Rond aanzetten vanuit het boek *de Messias leren* willen we met elkaar deze uitdagende vragen op ons af laten komen.

Wie zich alvast wil oriënteren: www.messiasleren.nl en www.learningmessiah.com geven een inkijkje in het boek en de reacties erop.

Vrijdag 11 december 2026, 19:00 uur. Plaats: Rolduc

Inleider: Dr. Edjan Westerman

Edjan Westerman is sinds juni 2015 emerituspredikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Na zijn predikantsopleiding aan de theologische faculteit van de VU-Amsterdam werkte hij als stafwerker voor wat nu IFES-Nederland is. Daarna deed hij aan de VU nog een doctoraalstudie OT-NT. Zijn boek *De Messias leren, Israël en de volken - Gods weg nieuw leren lezen* verscheen in 2015 (tweede druk 2020). De Engelse editie *Learning Messiah* verscheen in de Verenigde Staten in 2018.

Religie en democratie

Heeft democratie religie nodig?

Over het horende hart, resonantie en de zoektocht naar verbondenheid in het denken van socioloog Hartmut Rosa

De Duitse socioloog Hartmut Rosa stelt in essay “Democratie vraagt om religie” dat democratie meer nodig heeft dan verkiezingen, regels en instituties. Een gezonde democratie vraagt om burgers die kunnen luisteren, zich laten aanspreken en zich verbonden weten met elkaar en met het gemeenschappelijke goed. Rosa noemt deze houding ‘resonantie’: een levende relatie waarin mensen openstaan voor wat hen tegemoetkomt.

Vanuit de rooms-katholieke theologie biedt deze gedachte verrassende aanknopingspunten. Het christelijk geloof verstaat de mens immers als een relationeel wezen dat geroepen is tot gemeenschap met God, de naaste en de schepping. Begrippen als het horende hart, het algemeen welzijn, solidariteit en hoop blijken nauw aan te sluiten bij Rosa’s analyse van de democratische crisis. Daarmee wordt zichtbaar hoe religie niet tegenover de democratie staat, maar een belangrijke bron kan zijn voor haar morele en spirituele vitaliteit.

Vrijdag 22 januari 2027, 19:00 uur. Plaats: Rolduc

Inleider: Lic. Eugène Dassen

Eugène Dassen is priester van het bisdom Roermond en pastoraal werkzaam in het Zuid-Limburgse Heuvelland. Hij doceert dogmatiek, sacramententheologie en pastoraaltheologie aan het Interdiocesaan Theologisch Instituut ‘Maria Moeder van de Kerk’ en aan het Theologisch Instituut Rolduc.

Kerk en Europa

De verhouding tussen de H.Stoel en Europese bewegingen in de jaren 1948-1949

Vanaf de periode na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde het Europese project zich niet alleen als een politiek en economisch antwoord op de verwoestingen van de oorlog, maar ook als een cultureel en spiritueel perspectief, waarin veel katholieken de kans zagen op een hernieuwde eenheid van het continent.

Tijdens de lezing zal er speciale aandacht worden besteed aan de congressen van de Europese Beweging, als belangrijke momenten voor uitwisseling tussen politici, intellectuelen en kerkelijke leiders. In deze context toonde de Kerk onder Pius XII aanzienlijke steun voor het idee van samenwerking tussen de Europese volkeren; toch ontbrak het niet aan voorzichtigheid en bezorgdheid.

Door de documenten te analyseren die bewaard worden in de Vaticaanse Archieven – die sinds kort beschikbaar zijn voor onderzoekers – wil deze lezing inzicht geven in de bijdrage van de Kerk aan het ontluikende Europese project, waarbij de interne spanningen en perspectieven worden belicht.

Vrijdag 5 maart 2026, 19:00 uur. Plaats: Rolduc

Inleider: Lic. Marco Figliola

Marco Figliola is priester van het bisdom Roermond. Hij is doctorandus in de kerkgeschiedenis aan de Pontificia Università della Santa Croce te Rome en doceert aan het Grootseminarie Rolduc.

Spiritualiteit

Draken, daden en devotie – ontdek de vele gezichten van Sint-Joris!

Van harte nodigen wij u uit voor een inspirerende en beeldrijke lezing over de beroemdste drakendoder ter wereld: Sint-Joris. Ingrid Henssen – auteur van *Sint-Joris in de Limburgse kunst* – neemt u mee op een verrassende en humorvolle reis langs heiligenverhalen, kunstschaten, en Limburgs erfgoed.

Van zijn oorsprong in het Midden-Oosten tot zijn rol als pestheilige en patroon van schutterijen: Sint-Joris is méér dan een held met een lans. Hij staat symbool voor moed, hoop en de eeuwige strijd tussen goed en kwaad. In deze lezing ontdekt u waarom zijn verhaal nog altijd springlevend is – juist ook in Limburg.

Wat kunt u verwachten?

- 🎨 Prachtige beelden uit eeuwen kunstgeschiedenis
- 📖 Verhalen vol spanning, symboliek en soms een glimlach
- 🏹 Een frisse kijk op tradities als het Draaksteken, kermismaandagen en de schutterijcultuur
- 👑 En natuurlijk: wijze lessen die ook vandaag nog raken

Deze lezing kwam tot stand in samenwerking met Fons Verdonck, oud-voorzitter van het Draaksteken en verzamelaar van Sint-Joris-iconografie.

Vrijdag 30 april 2027, 19:00 uur. Plaats: Rolduc

Inleidster: Drs. Ingrid Henssen

Ingrid Henssen is kunstliefhebber en vrijwilliger bij het Sint Hubertuskunstcentrum in Genhout. Nadat ze als arts heeft gewerkt, studeerde ze cum laude af als journalist. Ze schrijft (incidenteel) voor De Limburger en publiceert boeken, zoals onder andere '*Sint-Joris in de Limburgse kunst*'.

Kerk en Europa

Robert Schuman – Blijvende inspirator voor een Bouwen aan Europa

Deze presentatie gaat met name over de oorspronkelijke visie op Europese eenwording van de ‘Vader van Europa’, Robert Schuman, en past deze in grote lijnen toe op de huidige samenleving. Schumans persoonlijkheid en achtergrond als praktiserend katholiek uit de regio Elzas-Lotharingen verklaren voor een groot deel de intrinsieke inhoud van zijn visie op integratie.

Ze helpen zijn gevoel voor transparantie en zijn mensgerichte benadering van integratie te begrijpen, wat inhoudt dat hij de nadruk legt op menselijke waardigheid en daaruit volgend de beginselen van subsidiariteit en solidariteit als cruciaal voor een juiste vorm van integratie. Hij benadrukte de noodzaak om regionale, nationale en continentale belangen te beschermen, tenzij deze in strijd waren met het respectievelijke nationale, Europese of universele algemeen belang. Schumans standpunt laat zien dat de problemen van het hedendaagse Europa veel verder reiken dan het “louter” economische, financiële en politieke domein en dat een analyse in termen van de bovengenoemde beginselen en concepten, die de basis vormden voor het Europese project, geboden is. Er zal een interpretatie van Schumans denkwijze over de actuele geo-politieke en maatschappelijke, landelijke situaties worden toegevoegd om de actualiteit van zijn inzichten te onderstrepen.

Vrijdag 4 juni 2027, 19:00 uur. Plaats: Rolduc

Inleidster: Dr. Margriet Krijtenburg

Margriet Krijtenburg is hogeschooldocente bij het “European Studies Programme” van De Haagse Hogeschool. In 2012 is zij gepromoveerd op *Schuman’s Europe. His frame of reference* aan de universiteit van Leiden. Sindsdien geeft zij lezingen in Nederland en daarbuiten over de actuele betekenis van Schumans gedachtegoed voor Europese integratie en schrijft zij artikelen voor (wetenschappelijke) tijdschriften. Elk jaar organiseert Margriet Krijtenburg tezamen met studenten en collega’s het “Annual International Schuman Student Congress” over actuele Europese kwesties vanuit Schumans perspectief.

Bibliotheek Rolduc

Het Grootseminarie Rolduc, waar alle lezingen van de Academie plaatsvinden, beschikt over een zeer uitgebreide bibliotheek. Naast de hoofddisciplines van filosofie en theologie, is er ook een ruim aanbod aan literatuur over spiritualiteit, (kerk-)geschiedenis, heiligenlevens en Limburgensia (Limburgse cultuur en geschiedenis). Het staat iedereen vrij om (gratis) lid te worden van de bibliotheek en de eigen geest zodoende te verrijken en te verdiepen. De bibliotheek is van maandag t/m vrijdag geopend van 13.00 – 16.30 uur. Een eerste indruk biedt bovendien de online-catalogus op: www.rolduc.nl of het contact met de medewerkers onder: bibliotheek@rolduc.nl of telefonisch (045-5466821).

Theologisch Instituut Rolduc

Het Theologisch Instituut Rolduc (TIR) is een kerkelijke onderwijsinstelling voor katholieke theologie van het Bisdome Roermond.

Het TIR heeft het doel een filosofische, theologische en pastorale opleiding te verzorgen voor hen die willen gaan werken in of vanuit de Kerk. als:

- permanent diaken,
- pastorale medewerk(st)er of als
- assistent geestelijke verzorg(st)er
- catechist(e)

Ook is er een opleiding voor hen die in het middelbaar onderwijs het vak:

- godsdienst / levensbeschouwing (erbij) willen doceren (indien reeds onderwijsbevoegd).
- Voor geïnteresseerden is het mogelijk afzonderlijke colleges als cursist te volgen.

Voor informatie over het TIR kunt u terecht bij:

Rector dr. Lambert Hendriks,

☎ 045-2 11 70 25 ✉ rector@rolduc.nl

Op zaterdag 13-02-2027 (10:00 uur) zal er weer een uitgebreide info-ochtend voor geïnteresseerden gehouden worden. Berichtgeving volgt t.z.t.

Informatie en aanmelding voor de lezingen van de Academie Rolduc:

Plaats van de lezingen:

Rolduc

De lezingen vinden plaats in het seminarie gedeelte van de Abdij Rolduc

Heijendallaan 82, 6464 EP Kerkrade

(Navigatie instellen op Kerkrade, Roderlandbaan)

Na afloop van de avond is er de mogelijkheid om in de recreatie van het seminarie met elkaar en de spreker(s) van die avond over het onderwerp en anderszins na te praten.

De kosten zijn per avond: € 5,-. Ter plaatse te voldoen.

Aanmelding is gewenst. (Bij voorkeur per e-mail) bij:

Diaken Ton Batens

e-mail: academie@rolduc.nl

telefoon: +31 (0)6 15 85 80 42

Academie Rolduc – Programma Academisch jaar 2026/2027

- **vr. 02-10-2026: Mgr. mr. drs. T. Hoogenboom**
 - Plaats, taak en betekenis van COMECE (Commissie van de bisschoppenconferenties van de Europese Unie)

- **vr. 13-11-2026: Zr. Lic. Montserrat**
 - De esthetische waarde van kunstvervalsingen: een thomistische benadering

- **vr. 11-12-2026: Dr. Edjan Westerman**
 - De vervangingstheologie voorbij...?

- **vr. 22-01-2027: Lic. Eugène Dassen**
 - Heeft democratie religie nodig? Over het horende hart, resonantie en de zoektocht naar verbondenheid in het denken van socioloog Hartmut Rosa

- **vr. 05-03-2027: Lic. Marco Figliola**
 - De verhouding tussen de H.Stoel en Europese bewegingen in de jaren 1948-1949

- **vr. 30-04-2027: Drs. Ingrid Henssen**
 - Sint-Joris: draken, daden en devotie

- **vr. 04-06-2027: Dr. Margriet Krijtenburg**
 - Robert Schuman – Blijvende inspirator voor een Bouwen aan Europa